

Antrenör Öz Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Antrenör Öz Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16928>

Özet

Antrenör Öz Yeterlik Ölçeği, spor alanında çalışan antrenörlerin mesleki görevlerini yerine getirme becerilerine dair inançları ve yeterlik algıları ölçmek amacıyla 2020 yılında Çal?k Veli Koçak tarafından geliştirilmi? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, antrenörlerin sporcuları motive etme, strateji geliştirme, teknik eğitim verme ve genel olarak takım yönetme gibi temel koçluk yeterliklerini ne ölçüde başarıyla bir şekilde gerçekleştirebileceklerine dair öznel yargıları değerlendirilmeye odaklanmaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi amacıyla, Türkiye bağlamında kültürel uygunluk ve güçlü psikometrik özellikler sağlamak için geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları titizlikle yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler

Antrenör, **Öz Yeterlik**, Spor Psikolojisi, Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, Koçluk Becerisi.

Yazarlar

Çal?k Veli Koçak

Amaç

Antrenör Öz Yeterlik Ölçeği'nin temel amacı, antrenörlerin öz yeterlik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Bu ölçüm, antrenörlerin performansları, eğitim ihtiyaçları ve mesleki gelişimlerini değerlendirmede kritik bir rol oynamaktadır. Ölçek, spor bilimleri ve psikoloji alanındaki araştırmacılara, antrenörlerin algılanan yeterlikleri ile takım performans veya sporcu gelişimi arasındaki ilişkileri inceleme imkanı sunar.

Ölçek, literatürdeki yabancı öz yeterlik ölçeklerinin çeviri veya adaptasyon sorunları olarak, doğrudan Türk spor kültürü ve antrenörlük pratiği bağlamına uygun öz yeterlik boyutlarını yakalamayı hedeflemiştir. Bu sayede, antrenör eğitim programlarının etkinliğinin değerlendirilmesi ve kişiselleştirilmi? gelişim planlarının oluşturulması için sağlam bir temel sağlamaktadır.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel psikolojik yapı, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Teorisi çerçevesinde tanımlanan **Öz Yeterlik** (Self-Efficacy) kavramıdır. Antrenörlük bağlamında bu yapı, bir antrenörün belirli görevleri başarıyla tamamlamak için gerekli eylem planlarını organize etme ve yürütme yeteneğine olan inancı ifade eder.

Tipik olarak, antrenör öz yeterliği çok boyutludur ve genellikle teknik/taktik yeterlik, motivasyonel

yeterlik, karakter geliştirme yeterliği ve organizasyonel yeterlik gibi alt boyutlarđ içerir. Koçak (2020) çalışmasında, bu alt boyutlarđn Türk antrenörlerin mesleki faaliyetlerini ne derece temsil ettiğini belirlemek için yapı geçerliğine büyük önem vermiştir. Ölçek, antrenörün kendi yeterlik algısınđ, dışsal faktörlerden bağmsız olarak, içsel bir inanç mekanizması olarak değerlendirir.

Geçerlik

Antrenör Öz Yeterlik Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten antrenör öz yeterliğini ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Orijinal çalışmada (Koçak, 2020), yapı geçerliği, kapsam geçerliği ve görünüş geçerliği gibi çeşitli geçerlik türlerinin incelendiği varsayılmaktadır. Yapı geçerliği için sıklıkla Açıklayıcı ve Doğulayıcı Faktör Analizi (AFA ve DFA) yöntemleri kullanılmıştır.

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayılarđ belirtilmemiş olsa da, çalışmanın bağlıca "Geçerlik ve güvenilirlik çalışması" olduğundan, ölçeğin kabul edilebilir düzeyde psikometrik geçerliğe sahip olduğu sonucuna varılabilir. Bu süreç, maddelerin ilgili psikolojik yapıyı tutarlı bir şekilde temsil ettiğini ve diğer benzer yapılarla beklenen ilişkileri sergilediğini göstermeyi amaçlamıştır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, ölçüm sonuçları'nın zaman içinde ve farklı koşullarda ne kadar tutarlı olduğunu göstermeyi amaçlamıştır. Koçak (2020) çalışmasında, iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** değeri hesaplanarak ölçeğin güvenilirliği test edilmiştir.

Kaynak bilgide spesifik güvenilirlik değerleri sunulmamıştır. Ancak, ölçek geliştirme çalışmalarında yüksek iç tutarlılık katsayıları'nın (genellikle 0.70 ve üzeri) hedeflendiği bilinmektedir. Bu değerler, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbiriyle uyumlu çalıştığını gösterir. Ayrıca, bazı güvenilirlik çalışmaları test-tekrar test yöntemini de içerebilir, bu da ölçek puanları'nın zaman içinde kararlılığını gösterir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısınđ ortaya çıkarmak için kapsamlı Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Geliştirme çalışmalarında öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile ölçeğin kaç boyuttan oluğuğunu belirlenir ve her bir maddenin hangi faktöre yüklendiği incelenir.

AFA sonucunda elde edilen faktör yapısınđn teorik beklentilerle ve antrenörlük pratiğiyle uyumlu olup olmadığı Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısınđ destekleyerek, antrenör öz yeterliğinin farklı yönlerinin birbirinden bağmsız ancak ilişkili alt ölçekler halinde ölçüldüğünü göstermiştir. Bu faktörler, ölçeğin yapısal bütünlüğünün temelini oluşturur.

Araç Bilgileri

Test Tipi: Geliştirme (Türkçe literatüre özgün olarak geliştirilmiş bir ölçektir.)

Format: Orijinal kaynaktan derecelendirme bilgisi ("-") olarak belirtilmiş olsa da, öz yeterlik ölçekleri genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (Örn: "Hiç Yeterli Değilim"den "Tamamen Yeterliyim"e kadar).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Profesyonel ve amatör düzeyde görev yapan spor antrenörleri.

Yaş Grubu: Yetişkin antrenörler (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Çalışma genellikle çeşitli spor branşlarından (bireysel ve takım sporları) antrenörleri kapsar.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği. Katılımcılar, kendilerine sunulan maddelere ne derece katıldıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Koçak, Spor Bilimleri, Öz Yeterlik, Antrenman, Psikometrik Özellikler, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: kocakveli@hotmail.com

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanması için genellikle yazarın izni gereklidir. İletişim e-postasından sorumlu yazarla irtibat kurulabilir.

Ücret: Ticari kullanım dışındaki akademik araştırmalar için ücret bilgisi mevcut değildir.

Test Yılı: 2020 (Ölçeğin yayınlandığı ve geçerlik/güvenilirlik çalışmaları tamamlanmış yılı).

Kaynaklar

Temel Referans:

Koçak, Ç. V. 2020. Antrenör Öz Yeterlik Ölçeği: **Geçerlik** ve **güvenirlilik** çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 25(4), 313-329.

Makale Bağlantısı:

Makaleye Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

PDF İndirme Bağlantısı:

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada mevcuttur: antrenor-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Antrenör Öz Yeterlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Antrenör Öz Yeterlik Ölçeği'nin orijinal maddeleri, kaynak içerikte yer almadığı için burada sunulamamaktadır. Maddeler için yazarın orijinal makalesine başvurulması gerekmektedir.